

หัวข้อภาคนิพนธ์

นโยบายต่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในศตวรรษที่ 21

China's foreign policy to Climate Change in 21st Century

ชื่อผู้เขียน

นางสาวผาติรัตน์ คงธเนศ

Miss Patirath Kongthanase

แผนกวิชา/คณะ

สาขาการระหว่างประเทศและการทูต คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

รศ.ดร.จุลชีพ ชินวรรณ

ปีการศึกษา

2554

บทคัดย่อ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์จากสภาวะโลกร้อนที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบบรรยากาศโลก เห็นได้จากภัยธรรมชาติในรูปแบบต่างๆ ที่แปรปรวนและทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ ถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ทุกประเทศต่างประเทศต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศต่อประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ ประการแรก จีนได้ถูกกล่าวหาว่าเป็นประเทศที่มีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากเป็นอันดับ 1 ของโลก ในปี 2006 ประการที่สอง จีนต้องการเป็นผู้นำของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในการเจรจาว่าด้วยโลกร้อน

การวิเคราะห์นโยบายต่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในศตวรรษที่ 21 มีสมมติฐานว่า รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนดำเนินนโยบายต่อการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจภายในประเทศมากกว่าการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของโลก อีกทั้งปัจจัยภายในของจีนมีอิทธิพลต่อการดำเนิน

นโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากกว่า
ปัจจัยภายนอก

ผู้ศึกษาได้ใช้กรอบในการวิเคราะห์ 2 แนวคิด ประกอบด้วย แนวคิดผลประโยชน์
แห่งชาติ (Nationa Interest) ที่ใช้วิเคราะห์พฤติกรรมของรัฐและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ และ
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวพัน (Linkage Theory) อธิบายตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย
ต่างประเทศของจีน จากแนวทางการดำเนินนโยบายของผู้นำจีน โดยเฉพาะผู้นำรุ่นที่ 4 หู จิ่นเทา
และเหวิน เจียเป่า ที่ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมเด่นชัดกว่าผู้นำรุ่นอื่นๆ เห็นได้จากมาตรการ
ด้านสิ่งแวดล้อมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ฉบับที่ 10 - 12 อาทิ นโยบายสีเขียว
นโยบายพลังงานทางเลือกใหม่ หรือพลังงานทดแทน รวมถึงการออกกฎหมายควบคุม
ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การควบคุมการปล่อยก๊าซของโรงงานอุตสาหกรรม ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
เป็นต้น อีกทั้งต้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติของตนไว้ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโต
อย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยปัญหาสภาวะโลกร้อน (Global warming) กัดกร่อนให้จีนต้องแสดงความ
รับผิดชอบต่อโลก ส่งผลให้เศรษฐกิจจีนมีการเติบโตอย่างช้าๆ ขณะเดียวกันต้องเผชิญกับ
ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้ผู้นำจีนออกนโยบายและกลไกต่างๆ ในการ
รับมือและกับปัญหาที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และคุณภาพชีวิตที่ดีของ
ประชากร

ผลการวิเคราะห์นโยบายต่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนต่อการเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศ ในศตวรรษที่ 21 ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายใน คือ ปัจจัยด้านผู้นำของจีน
การพัฒนาเศรษฐกิจที่ใช้กลไกตลาด ความต้องการด้านพลังงานและปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม
ที่ทวีมากขึ้นในสังคมจีน มากกว่าปัจจัยภายนอก คือ แรงกดดันจากสหรัฐ และความสำคัญของ
ปัญหาโลกร้อนในเวทีระหว่างประเทศ ดังนั้น จีนจึงให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาภายในประเทศ
มากกว่าปัญหาร่วมของโลกร้อน เนื่องจากยังไม่มีข้อตกลงร่วมกันจากการประชุมโลกร้อนที่ผ่านมา
จึงดำเนินแก้ปัญหาภายในประเทศก่อน เพื่อป้องกันผลกระทบที่รุนแรงจากการเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศ

อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญที่อาจเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่และส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนให้ชะงักงัน โดยรัฐบาลจีนได้ประกาศที่จะพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การออกมาตรการรักษาสิ่งแวดล้อมในรูปแบบพลังงานทดแทนเพื่อลดการใช้พลังงานถ่านหิน ปัจจุบันประเทศจีนได้สร้างพลังงานทดแทนจำนวนมาก ในอนาคตจีนมีแนวโน้มที่จะบริโภคพลังงานทดแทนมากกว่าพลังงานถ่านหิน และให้ความสำคัญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากขึ้น